

УДК 336.012

Борисенко О.Є.¹, Шульженко В.В.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. БАДз-414м ЗНТУ

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА

В ринкових умовах функціонування господарюючих суб'єктів особливо актуально мати уявлення про фінансовий стан як власного підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень, так і підприємств-партнерів. При цьому ефективним інструментом забезпечення такою інформацією служить фінансовий аналіз, за допомогою якого можливо об'єктивно оцінити: майновий стан підприємства; ступінь залежності від позикових джерел; можливість погашення зобов'язань перед третіми особами; достатність капіталу для фінансування поточної діяльності та довгострокових інвестицій; потреба в додаткових джерелах фінансування та інше.

Головне завдання фінансового аналізу - забезпечити грошові потоки для отримання прибутку з метою ефективної організації виробництва, задоволення потреб працівників підприємства та його власників, розширення і технічного переозброєння виробництва, зміцнення його конкурентних можливостей на ринку.

Фінансовий аналіз може проводитися укрупнено (експрес-аналіз) і детально (поглиблений аналіз). Експрес-аналіз полягає у відборі невеликої кількості найбільш значущих показників, а також у відстеженні їх в динаміці. Він дозволяє отримати оперативну, оглядову інформацію про фінансовий стан об'єкта. Поглиблений аналіз дає можливість більш ґрунтовно вивчити фінансовий стан підприємства, виявити фактори що найбільшою мірою вплинули на ситуацію, а також розробити пакет дієвих заходів щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

В ході проведення фінансового аналізу використовуються наступні основні методи: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; метод фінансових коефіцієнтів; порівняльний аналіз; факторний аналіз. Уза-

гальнюючи існуючі методики проведення фінансового аналізу можна умовно виділити наступні підходи:

- засновані на отриманні оперативної інформації шляхом розрахунку системи відносних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства;

- реалізовані на основі комбінації абсолютних і відносних показників і дозволяють отримати повну інформацію про процеси, що відбуваються в фінансовому стані підприємства;

- метою яких є побудова єдиних комплексних значень (рейтингів) фінансового стану підприємства і дозволяють проводити зіставлення в часі і просторі;

- дозволяють виявляти і кількісно оцінювати вірогідність банкрутства підприємства шляхом побудови багатофакторних моделей;

- побудовані на взаємозв'язку фінансового стану підприємства і ринкової ціни акцій;

- дозволяють прогнозувати рівень ефективності інвестування в ті чи інші цінні папери і ступінь пов'язаного з ним ризику.

Безумовно, кожен з методичних підходів фінансового аналізу підприємства має свої переваги і недоліки. Рішення про застосування одного з підходів з метою виявлення рівня і причин зміни у фінансовому стані підприємства повинно прийматися безпосередньо особою, яка проводить аналіз. Єдиної методики, здатної нівелювати недоліки і упущення існуючих підходів в рамках дослідження фінансового стану підприємства, не може бути, що пов'язано з унікальністю кожного підприємства і цілями аналітичних процедур. Однак деякі питання, що виникли в ході аналізу накопиченого досвіду в даній області, потребують вирішення. А саме, у рамках застосовуваних методичних підходів фінансового аналізу підприємства застосовуються нормативні (критичні) рівні фінансових коефіцієнтів.

Очевидно, що існуючі середньогалузеві порогові обмеження відносних показників фінансового стану не дозволяють достовірно враховувати особливості функціонування підприємств.

У наукових працях не раз зазначалося, що методично невірно використовувати ці рівні одночасно для промислових, торгових, транспортних та інших підприємств. Необхідно виробляти галузеві значення коефіцієнтів. Важливим фактором, в достатній мірі перешкоджає отриманню достовірної інформації в результаті фінансового аналізу, є обмеженість доступу до неї, особливо для зовнішніх користувачів. Також, в деяких методиках фінансового аналізу необхідно вирішити проблему складу показників, оскільки багато з них дають ідентичну інформацію і перевантажують аналітичні процедури.

В результаті можна зробити висновок, що, безумовно, перспективи розвитку фінансового аналізу підприємства пов'язані перш за все з розширенням

аналітичної бази, оскільки даних бухгалтерської звітності для отримання достовірних результатів недостатньо.

Важливу роботу необхідно проводити на рівні галузевих міністерств і статистичних служб регіонів, які повинні займатися формуванням баз даних, що дають можливість виробляти обґрунтовані галузеві обмеження показників. При цьому важливо періодично коригувати отримані нормативи, що пов'язано зі зміною умов господарювання підприємств під дією різних факторів всередині галузей.

Слід зазначити, що для вироблення ефективних управлінських рішень методичні підходи повинні поєднуватися з іншими напрямками аналізу, що розширює можливості отримання достовірної оцінки перспектив розвитку підприємства.